

DİJİTAL YERLİNİN SÖZLÜĞÜ

Derleyen ve Çizen
İpek Asya GÜVENDİ

A

Akıllı telefon: Cep telefonunun klasik özelliklerinin yanı sıra bilgisayarlarda kullanılan uygulamaları da içinde barındıran telefon

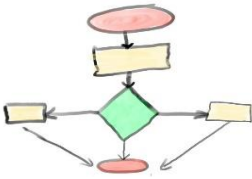
Adres çubuğu: Adres çubuğu bir web tarayıcısının penceresinin üst kısmına yakın bir yerde bulunan genellikle beyaz bir metin çerçevesidir.

Akıllı saat: Akıllı saatler içlerinde bir işlemci ve bilgisayar devresi taşırlar. Tipik bir telefonun yaptığı bütün işlemler yapabilirler.

Akıllı Televizyon: Genel ağa bağlanabildiği için çok işlevsel olarak kullanılabilen televizyon.

Akış Şeması: Algoritmaları ve işlemleri birbirine oklarla bağlı değişik tiplerdeki kutular içerisinde gösteren yaygın bir şema tipidir.

Algoritma: Bir problemi çözmek veya bir amaca ulaşmak için gerçekleştirilecek işlemleri adım adım ifade eden plana denir.

Antivirüs: Antivirüs bilgisayarda bulunan virüslere karşı koruma amaçlı geliştirilmiş bir programdır.

Arama motoru: İnternette arama yaptığımız web siteleridir. Yazdığımız sözcüklerin geçtiği tüm web sitelerini listeler ve bilgiye hızlı ulaşmamızı sağlar.

Arayüz: Elektronik cihazlardaki yazılımların kontrolü amacıyla kullanılan ortak yüzeylere verilen isimdir. **Komut Arayüzü:** Kullanıcının, belli komutları girerek, bilgisayarla iletişime geçmesini sağlar. **Grafik Arayüzü:** Bir bilgisayar programının veya işletim sisteminin kullanıcılar tarafından daha kolay ve anlaşılır bir şekilde kullanılmasını sağlayan bir arayüzdür.

Atıf Yapmak: Bir eseri ya da eserin bir bölümünü kullanırken eser sahibini ve eserin yer aldığı ortamı bildirmektir.

B

Baz istasyonu: Çift yönlü bir mobil ağ sisteminde yayın yapan birimdir. Baz istasyonu hem sinyal alır, hem de sinyal gönderir yani iki antenden oluşur.

Bilgi: Bir konu ya da iş konusunda öğrenilen ya da öğretilen şeylerdir. İnsan aklının erebileceği olgu, gerçek ve ilkelerin bütünüdür.

Bilgisayar: Kullanıcıların girdiği bilgileri veri giriş ünitesine alan, işlem ünitesi ile girilen bilgileri işleyen, elde ettiği sonuçları kendi içinde saklayabilen ve işlenen verilerin sonuçlarını istenildiğinde çıkış ünitesi ile kullanıcıya çıktı olarak verebilen elektronik bir cihazdır.

Bilgisayar ağı: İki ya da daha fazla bilgisayarın bilgi paylaşımı veya iletişimi için bağlanmasıyla oluşan yapıya "Bilgisayar Ağı" denir.

Bilgisayar oyunu: Çeşitli teknolojilerle programlanan ve kullanıcılara görsel bir ortam sunarak, çoğu zaman kullanıcıdan belirli bir takma isim ve parola yardımıyla giriş yapmasını sağlayan, belirli bir amaca yönelik, genellikle kazanma - kaybetme üzerine kurulu platformlardır.

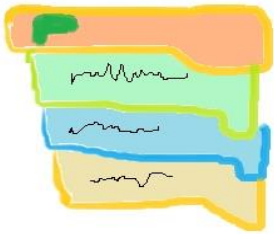
Bilişim: Bilginin bilgi ve iletişim teknolojilerini kullanarak üretilmesi, saklanması, iletilmesi ve ihtiyaca uygun olarak biçimlendirilmesi ile ilgilenilen bir çalışma alanıdır.

Bilişim suçu: Teknoloji kullanarak dijital ortamda kişi veya kurumlara maddi veya manevi olarak zarar vermek" bilişim suçları olarak tanımlanabilir.

Blog: İnsanların öğrendiklerini, bildiklerini, paylaşmak istediklerini yazdığı web tabanlı bir sistemdir.

Bloger: Blog yazarlarına Bloger denir.

Blok kodlama: Metin temelli program yazımındaki karmaşayı en aza indirebilmek için programcıya görsel bloklar hâlinde sunulan komutların, dikey yada yatay olarak ekrana yerleştirilmesi yoluyla gerçekleştirilen programlama sürecidir.

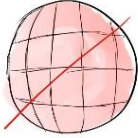

Bulut depolama: Kurulum gerektirmeyen web tabanlı uygulamalar ile işlemsel olarak kolaylık sunan online depolama hizmetidir.

C

CD: Elektronik ortamda bir veriyi ya da müziği sayısal değerleri kullanarak bünyesinde saklar.

Çevrimdışı: İnternette bir sitenin çalışmaması ya da kişilerin internette aktif olmaması durumudur.

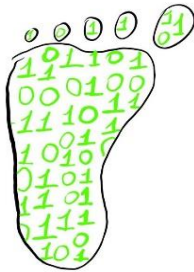

Çevrimiçi: İnternette bir sitenin aktif olarak çalışması ya da kişilerin internette ulaşılabilir olması durumudur.

Çoklu Ortam: Birden fazla içerik türünü (görsel, ses, video...) bir arada bulunduran içeriklere denir.

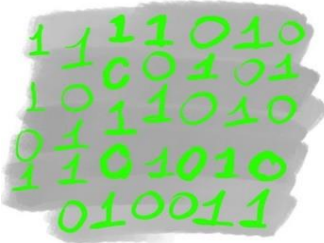
D

Dijital ayakizi: İnternet kullanırken bıraktığınız veri izine denir. Ziyaret ettiğiniz web sitelerini, gönderdiğiniz e-postaları ve çevrimiçi olarak gönderdiğiniz bilgileri içerir.

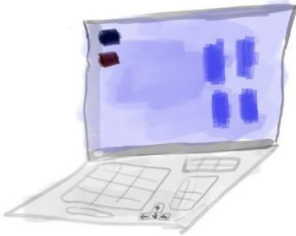
Dijital göçmen: Yirmili yaş ve sonrasında teknoloji, internet ve web ile tanışan, teknolojik araçların kullanımı ve teknoloji tabanlı öğrenmede güçlükler veya çeşitli uyum sorunlarıyla karşılaşabilen teknoloji okuryazarlığı düşük bireyler.

Dijital vatandaşlık: Dijital vatandaşlık (siber vatandaşlık veya e-vatandaşlık), kişilerin çevrimiçi ortamlardaki hak, görevi ve sorumluluklarının farkında olması, internet teknolojilerini bu farkındalıkla kullanması ve toplum işlerine çevrimiçi olarak katılma becerisidir.

Dijital veri: Sayısal veri, dijital veri veya dijital sinyal, sayısallaştırılmış sinyal. Bir analog sinyalden belirli örnekler alınır ve analog sinyalin tam karşılığı olmayan dijital sinyal oluşturulur. Girişteki verinin saklanma veya aktarılma şeklinin değiştirilmesiyle elde edilir.

Dijital yerli: Teknoloji ile doğar doğmaz tanışan, internetin kurdu olarak yetişen, bilgisayar teknolojilerini anadili gibi bilen yöneten ve kullanan bireyler.

Dizüstü bilgisayar: Taşınabilir türden, genellikle ekran ve klavye olmak üzere iki parçadan oluşan kişisel bilgisayarlardır.

Donanım: Bir bilgisayar sistemini oluşturan ve fiziksel olarak dokunulabilen araçların tümüne donanım denir.

Dosya uzantısı: Dosyanın hazırlandığı program tarafından eklenen, dosyanın içindeki veri türünün anlaşılacağı dosya isminden sonra gelen kısaltmadır.

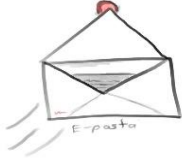
DVD: Disket bilgisayardaki bilgiyi taşımak için kullanılan, üzerine demir oksit kaplanmış bir plastik diskin yine plastik bir kap içerisine yerleştirilmesiyle oluşturulmuş manyetik veri saklama ortamıdır.

E

E-devlet: Vatandaşlara devlet tarafından verilen hizmetlerin internet ortamında sunulması demektir. Kısaca elektronik devlet de diyebiliriz.

Ekran: Bilgisayarda yapılan işlemleri ve sonuçlarını görebilmemizi sağlar. Tüplü (CRT), LCD ve LED ekran çeşitleri vardır.

E-posta: İnternet üzerinden gönderilen dijital mektup.

Ergonomi: Fiziksel çevrenin, insanın kullandığı bir makine ya da araç için en uygun hâle getirilmesidir.

Etkileşim: Teknolojik araçların ara yüzleri aracılığıyla bizimle kurdukları iletişimidir.

F

Fare (Mouse): İşaretçi olarak da bilinir. Ekrandaki ok işaretini yani imleci hareket ettirmeye yarar.

Fiber internet: İzole edilmiş cam elyafı ortamın elde edildiği kablolar (fiber optik) sayesinde yüksek hızda internet erişiminin gerçek anlamda sağlandığı bir teknolojidir.

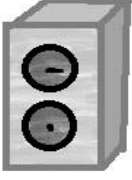

Flash bellek: Kaynak gücü kesildiğinde bile sakladığı veriyi tutabilen ve elektronik olarak içeriği silinip, yeniden programlanabilen bellek türüdür.

H

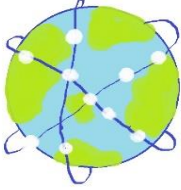
Hologram: 3 boyutlu görselin lazer teknolojisiyle kaydedilmesi, depolanması ve hareket kazandırılarak çok boyutlu ortama aktarılması ile elde edilir.

Hoparlör: Sesin bilgisayardan dışarıya aktarılabilmesi için hoparlör ve kulaklık kullanılır.

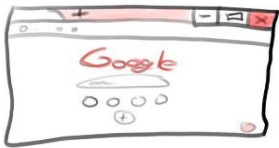
İ

İletişim: Duygu, düşünce ya da bilgilerin; ses, yazı ya da sembollerle paylaşılmasıdır. Araç kullanarak ya da kullanmadan yapılabilecek bir bilgi alışverişidir.

İnternet: Bilgisayarların birbirleri ile iletişim kurmasını sağlayan bir ağ teknolojisidir.

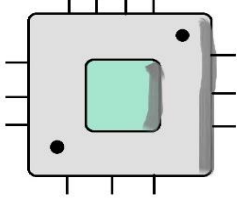
İnternet etiği: İnternet üzerinde iletişimde bulunurken doğru ve ahlaki olan davranışlarla, yanlış ve ahlaki olmayan davranışları belirleyen kurallar bütünüdür.

İnternet tarayıcısı: Ağ kullanıcıların World Wide Web üzerinde bulunan bilgi kaynaklarını edinmesine ve görüntülemesine yarayan yazılımların genel adıdır.

İp adresi: İnternette veya bağlanılan bir ağda cihazların (bilgisayar, telefon, tablet vb.) kendisine ulaşılması için sahip olması gereken adrestir.

İşbirlikli yazarlık: İçeriğinin kullanıcıların katkılarıyla oluşturulduğu bilgi paylaşım yöntemidir.

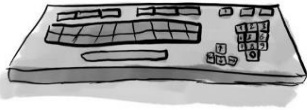
İşlemci: Bir ağ üzerinde, sunucu bilgisayarlardan hizmet alan kullanıcı bilgisayarlarıdır. Bilgiye erişim yetkileri sunucu tarafından belirlenir.

İşletim sistemi: Tüm donanım birimlerinin ve uygulama yazılımlarının yönetimini ve denetimini sağlayarak bilgisayarın daha kolay kullanılmasını sağlayan yazılım bütünü.

K

Kablosuz ağ (Wi-fi): İnternete bir kablo ihtiyacı olmadan, radyo frekansı kullanarak bağlanmamızı sağlayan ağ sistemidir.

Klavye: Bilgisayara bilgi girmemizi sağlayan daktilo benzeri donanımdır.

Kod: Yazılım dilinde belli işlevleri yerine getirmek için yazılan kelimeler.

Kodlama: Bilgisayarın yapması beklenen işlemleri onun anlayabileceği bir dilde ifade etmektir.

L

Link: Web sitelerinin, internetteki yerini belirleyen bağlantı adreslerine verilen isimdir.

M

Modem: Bilgisayarların telefon hattı üzerinden internete bağlanmasını sağlayan cihaza modem denir.

N

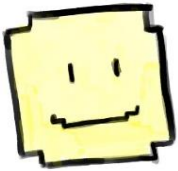

Nesnelerin interneti: Fiziksel nesnelerin birbirleriyle veya daha büyük sistemlerle bağlantılı olduğu iletişim ağıdır.

Ö

Özçekim: Cep telefonu vb.nin ön kamerası ile kendisinin veya kendisiyle birlikte bir grubun fotoğrafını çekme

P

Piksel: Fotoğraf makinesi, kamera vb.nde görüntünün elde edilmesini sağlayan sayısal birim kareler.

Pop-up: İnternette gezinirken aniden açılan küçük pencere uygulamalarıdır.

Profil: E-posta ya da sosyal medya sitelerinde oluşturduğumuz ve kendimiz ile ilgili bilgilerin olduğu kişisel sayfalarıdır.

R

Robot: Belirli bir işi yerine getirmek için manyetizma ile kendisine çeşitli işler yaptırılabilen otomatik araç.

Robotik: Birtakım işlevlerde insanın yerini alabilecek düzeneklerin hazırlanmasıyla ilgili çalışma ve tekniklerin bütünü.

S

Sanal gerçeklik: Yapay zekâ kullanılarak 360 derece görüş imkânı sağlayan sanal bir küre içerisinde gerçek ortamların taklitlerinin verilmesiyle oluşturulan üç boyutlu ortam.

Siber: İnternet ile ilgili olan durumlar için kullanılır.

Siber süvenlik: Bilişim sistemlerinde kişiler ve kurumlar arasında oluşturulan iletişim ortamının ve elektronik ortamda paylaşılan bilgilerin bütünlüğünün ve gizliliğinin korunması durumu

Siber saldırı: Bir veya birden fazla bilgisayardan başka bilgisayarlara veya ağlara veri çalmak, değiştirmek ya da yok etmek için çeşitli yöntemler kullanılarak yapılan saldırı eylemlerinin bütünü.

Siber zorbalık: Bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılarak kişi veya topluma zarar vermek amacıyla gerçekleştirilen bir tür zorbalık

Simülasyon: Simülasyon veya farklılık, teknik olmayan anlamda bir şeyin benzeri veya sahtesi anlamında kullanılır. Teknik anlamda gerçek bir dünya süreci veya sisteminin işletilmesinin zaman üzerinden taklit edilmesidir.

Sosyal medya: Geleneksel mecralardan farklı olarak yaşayan bir platformdur. Gazete, Tv ve diğer basılı mecralardan en büyük farkı eş zamanlı bilgi paylaşımıdır.

Spam: İnternette, isteğimiz dışında aldığımız, kimin gönderdiği belli olmayan e-postalardır.

Sunucu bilgisayar: Web site içeriklerinin, internette görünebilmesi için sürekli internet bağlantısına sahip olan bilgisayar sistemi.

T

Tablet: Tek bir ünitelerde ekran devresi ve batarya bulunan bir mobil bilgisayardır

Teknoloji: Yaşamımızı kolaylaştırmak amacıyla bilimsel gelişmelerden yararlanarak geliştirilen araç gereç ve uygulamaların tümüne teknoloji adı verilir.

Telif Hakkı: Telif hakları kendi emeğimiz ile oluşturduğumuz ürünler için sahip olduğumuz haklardır.

V

Veri: Bilgisayarın sonuca ulaşabilmek için alabildiği, işleyebildiği, sonuç üretebildiği ve saklayabildiği her şeye veri denir.

Veri tabanı: Veri tabanı ya da kavramı, verilerin belirli bir düzene göre depolandığı sistemlere verilen genel bir isimdir.

Y

Yapay zeka: Bir bilgisayarın veya bilgisayar kontrolündeki bir robotun çeşitli faaliyetleri zeki canlılara benzer şekilde yerine getirme kabiliyetidir.

Yazıcı: Bilgisayarda hazırlanan dokümanların kâğıt üzerinde çıktısının alınabilmesi için kullanılır.

Yazılım: Bir bilgisayarda donanıma hayat veren ve bilgi işlemde kullanılan programlar, yordamlar, programlama dilleri ve belgelenmelerin tümü. **Lisanslı Yazılım;** Geliştiricinin kullanım hakkını belirli koşullarla ücret karşılığında verdiği yazılımlardır. **Ücretsiz Yazılım;** Dağıtımı ve kullanımını tamamen ücretsiz olan yazılımlardır. **Demo Yazılım;** Bazı özellikleri kısıtlanmış olan yazılımlardır. **Trial Yazılım;** Kullanım süresi kısıtlanmış yazılımlardır. **Beta Yazılım;** Geliştiricinin esas sürümü hazırlama aşasında gönüllü kişilerin ücretsiz kullanıp test etmesi için dağıttığı versiyonudur.

Z

Zararlı Yazılımlar: Bilgisayarların bazı programları yavaş çalıştırmasına veya hiç çalıştırmamasına neden olur. Bilgisayar sistemlerimize zarar veren, farklı türde birçok yazılım bulunmaktadır. **Virüsler:** Kullanıcının izni olmadan bilgisayara bulaşır ve doyalara zarar verir. **Solucan:** Sürekli kendisini kopyalayarak sistemde yavaşlamaya ve kilitlenmeye neden olurlar. **Casus Yazılım:** Kullanıcılara ait önemli ve özel bilgileri kötü niyetli kişilere gönderir. **Reklam Yazılımı:** İzinsiz reklamlar görüntülemek amacıyla tasarlanmış programlardır. **Truva Atı:** Güvenli görünen ancak giriş yaptığı sistemin arka planına sızarak bilgisayarda güvenlik açığı oluşturur.

Kelime Listesi

1	Akıllı Telefon	31	Dizüstü Bilgisayar	61	Piksel
2	Adres çubuğu	32	Donanım	62	Pop-up
3	Akıllı Saat	33	Dosya uzantısı	63	Profil
4	Akıllı Televizyon	34	DVD	64	Robot
5	Akış Şeması	35	E-devlet	65	Robotik
6	Algoritma	36	Ekran	66	Sanal Gerçeklik
7	Antivirüs	37	E-posta	67	Siber
8	Arama motoru	38	Ergonomi	68	Siber Güvenlik
9	Arayüz	39	Etkileşim	69	Siber Saldırı
10	Atıf Yapmak	40	Fare (Mouse)	70	Siber Zorbalık
11	Baz istasyonu	41	Fiber İnternet	71	Simülasyon
12	Bilgi	42	Flash Bellek	72	Sosyal Medya
13	Bilgisayar	43	Hologram	73	Spam
14	Bilgisayar Ağı	44	Hoparlör	74	Sunucu bilgisayar
15	Bilgisayar Oyunu	45	İletişim	75	Tablet
16	Bilişim	46	İnternet	76	Teknoloji
17	Bilişim suçu	47	İnternet Etiği	77	Telif Hakkı
18	Blog	48	İnternet tarayıcısı	78	Veri
19	Bloger	49	İp Adresi	79	Veri tabanı
20	Blok kodlama	50	İşbirlikli Yazarlık	80	Yapay zeka
21	Bulut depolama	51	İşlemci	81	Yazıcı
22	CD	52	İşletim sistemi	82	Yazılım
23	Çevrimdışı	53	Kablosuz Ağ (Wi-fi):	83	Zararlı Yazılımlar
24	Çevrimiçi	54	Klavye		
25	Çoklu Ortam	55	Kod		
26	Dijital Ayakizi	56	Kodlama		
27	Dijital Göçmen	57	Link		
28	Dijital vatandaşlık	58	Modem		
29	Dijital Veri	59	Nesnelerin interneti		
30	Dijital Yerli	60	Özçekim		

Kaynakça

<https://bilgisayarbilim.com/bt-terimler-sozlugu/>

<https://blockdlama.com/5-2-18-bilisim-sozlugu/>

<https://eski.tbd.org.tr/index.php?sayfa=sozluk&mi1>

<http://www.dildernegi.org.tr/TR,274/turkce-sozluk-ara-bul.html>

<https://kesfetprojesi.org/files/uploads/3-seviye-bilisim-teknolojileri-dersi-ogrenci-etkinlik-kitabi.pdf>

<https://sozluk.gov.tr/>

